

U C H W A Ł A Nr 172/XL/02

Rady Gminy Secemin z dnia 5 czerwca 2002 r.

w sprawie: przyjęcia herbu i flagi Gminy Secemin.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym / Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm. / Rada Gminy Secemin

u c h w a ł a :

§ 1.

1. Herb Gminy Secemin stanowią :

Zaokrąglona od podstawy renesansowa tarcza podzielona w pas, na której na błękitnym polu od głowicy widzimy białego orła, umieszczonego w złotej zawiasie kotłowej na której znajduje się czarny napis : " IN PRINCIPIO "; natomiast w czerwonym polu od podstawy, znajduje się biały koń zwrócony w prawo, z czarnym popręgiem, złotymi kopytami i podniesionym w górę ogonem.

2. Wzór herbu zawiera załącznik nr 1 do uchwały.

3. Opis herbu i flagi wraz z uzasadnieniem stanowi załącznik nr 2 do uchwały.

§ 2.

1. Flagę Gminy Secemin stanowi tautologiczne odzwierciedlenie herbu - to jest - patrząc na płat podzielonej w pas na dwie równe części flagi , widzimy na środku błękitnego pola białego orła umieszczonego w złotej zawiasie kotłowej na której znajduje się czarny napis : " IN PRINCIPIO ". Natomiast na środku czerwonego pola widzimy białego konia zwróconego w prawo , z czarnym popręgiem, złotymi kopytami i podniesionym w górę ogonem.

2. Stosunek szerokości flagi do jej długości wynosi 5 : 8.
3. Wzór flagi stanowi załącznik nr 3 do uchwały.

§ 3.

1. Herb gminy umieszcza się :
 - 1/ na budynkach stanowiących siedziby urzędowe
 - a/ Rady Gminy w Seceminie
 - b/ Urzędu Gminy w Seceminie
 - 2/ w pomieszczeniach urzędowych i salach posiedzeń należnych do organów gminy i gminnych jednostek organizacyjnych oraz pismach urzędowych.
2. Prawo używania herbu gminy przysługuje organom gminy i gminnym jednostkom organizacyjnym.
3. Flagę gminy Secemin umieszcza się na budynkach lub przed budynkami stanowiącymi siedziby urzędowe :
 - 1/ Rady Gminy w Seceminie
 - 2/ Urzędu Gminy Secemin
 - 3/ gminnych jednostek organizacyjnych
 - 4/ innych budynkach publicznych - z okazji uroczystości, świąt i rocznic państwowych i regionalnych.
4. Prawo używania flagi gminy przysługuje organom gminy i gminnym jednostkom organizacyjnym.

§ 4.

1. Herb i flaga Gminy Secemin mogą być używane w sposób zapewniający im należyłą cześć i szacunek.
2. Umieszczanie na przedmiotach przeznaczonych do obrotu handlowego i w celach reklamowych herbu i flagi gminy Secemin wymaga zgody Zarządu Gminy Secemin.
3. Herb i flaga Gminy Secemin winny być wykorzystywane i odtwarzane z unikaniem ich nadmiernej stylizacji i uproszczeń.

§ 5.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym
Województwa Świętokrzyskiego.

§ 6.

Uchwała wchodzi w życie po 14 dniach od dnia ogłoszenia
w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

PRZEWODNICZĄCY RADY GMINY

mgr Bogdan Wasik

RADA GMINY SECEMIN
29-145 SECEMIN
woj. świętokrzyskie

Załącznik Nr 1 do Uchwały
Rady Gminy Secemin
Nr 172/XL/02 z dnia
5 czerwca 2002 roku

Załącznik nr 2 do Uchwały
Rady Gminy Secemin
Nr 172/XL/02 z dnia
5 czerwca 2002 roku.

OPIS HERBU GMINY SECEMIN

Projekt herbu Gminy Secemin znajdującej się na terenie powiatu włoszczowskiego w województwie świętokrzyskim, powstał po konsultacjach ze zleceniodawcą reprezentowanym przez przedstawicieli zarządu gminy, na czele z Wójtem Stanisławem Dziewięckim oraz dyrektorem Gimnazjum Sławomirem Krzysztofikiem. W tym miejscu należy podkreślić, że tworzenie nowych herbów we współczesnej heraldyce samorządowej wymaga współpracy zleceniodawcy, historyka - heraldyka oraz plastyka. Opracowany i opisany projekt spełnia ten postulat.

Według stworzonej przeze mnie koncepcji heraldyki samorządowej dla województwa świętokrzyskiego / herb województwa, powiatu, gminy /, w przypadku gminy może jej herb korzystać z herbu powiatu, wskazując na jej przynależność terytorialną, lub nawiązywać do własnej tradycji historycznej. Projekt herbu Gminy Secemin, spełnia oba te postulaty.

Herb dla Gminy Secemin, to połączenie w tarczy herbu Starykoń rodziny Szafranców, która w wiekach XV - XVII była właścicielami bardzo wielu miejscowości, na terenie obecnego powiatu włoszczowskiego, przede wszystkim Secemina, z białym orłem umieszczonym w złotej zawiasie kotłowej, na której znajduje się inskrypcja " IN PRINCIPIO " ; będącymi atrybutami św. Jana Ewangelisty, patrona kościoła w Seceminie.

1. SZAFRANCOWIE .

Obecny powiat włoszczowski w okresie staropolskim, do końca XVIII wieku, znajdował się na terenie powiatu chęcińskiego, położonego w województwie sandomierskim, z wyjątkiem obecnej gminy Moskorzew, leżącej na terenie dawnego województwa

krakowskiego. Na terenie powiatu chęcińskiego rodzina Szafranców posiadała duże skupiska dóbr, położone pomiędzy dobrami biskupów krakowskich i arcybiskupów gnieźnieńskich. Swoje wybitne miejsce rodzina zawdzięczała Piotrowi Szafrancowi podkomorzemu krakowskiemu, który z rąk króla Władysława Jagiełły, otrzymał w 1395 roku Secemin, a w 1422 roku Pieskową Skałę z kilkoma wsiami.

W XVI wieku byli oni największymi posiadaczami ziemskimi w powiecie chęcińskim. Po śmierci Piotra Szafranca, majątki te przeszły na jego spadkobierców. Syna Piotra, który w latach 1406-1442 sporządził dokument, określający prawa mieszczan w Seceminie oraz wnuka Krzysztofa, najgłośniejszego rozbójnika w XV wieku w Polsce. Został on stracony w Krakowie 29.V.1481 roku. Szczególnie aktywny w budowaniu rodzinnej fortuny w XVI wieku, był urodzony między 1525 a 1530 rokiem Stanisław Szafraniec, późniejszy wojewoda sandomierski i gorliwy wyznawca kalwinizmu w Polsce. W 1547 roku poślubił on Annę Dembińską, córkę kanclerza wielkiego koronnego, zapisując jej jako oprawę dwór w Seceminie i połowę tego miasteczka razem z należącymi do niego wsiami. Dobra secemińskie oraz posag żony w wysokości tysiąca florenów, stanowił początek jego przyszłej fortuny, której rozwój przypada na lata 1550-1570. z inicjatywy Stanisława Szafranca w latach 1550-1555, powstały zbory kalwińskie w Seceminie, Przegini, Sułoszowej Sąsypowie, Krasocinie, Rogowie. Charakterystyczny jest fakt że po zamknięciu kościoła katolickiego w Seceminie i przemianowaniu go na zbór, nie wypędził z miasteczka katolickich księży. Jeden z nich otrzymał nawet prowizję od dziedzica i bez żadnych przeszkód celebrował msze dla katolickiej ludności. Secemin posiadał jeden z pierwszych zborów w Małopolsce. Jego kaznodzieją został ksiądz Feliks Crucygiel ze Szczebrzeszyna, superintendent i senior małopolski. Stanisław Szafraniec pełnił też wiele godności i urzędów. W 1565 roku otrzymał starostwo lełowski, a w 1566 roku godność wojskiego sandomierskiego. W roku 1574 został wybrany na marszałka sejmu konwokacyjnego. Po swojej elekcji, król Stefan Batory nadał mu w 1576 roku kasztelanię sandomierską, a w roku 1581

godność wojewody sandomierskiego. Zmarł przed 10 stycznia 1598 roku. Jego syn Andrzej /+1608 / był ostatnim męskim potomkiem rodziny. Na nim wymarła po mieczu rodzina Szafranców.

2. SECEMIN.

To dzierżawcza nazwa osobowa; Secemin od Secema. Chociaż według "Encyklopedii " Orgelbranda, nazwa pochodzi stąd, że miejscowość była położona nad błotami, które ludność w XIX wieku nazywała sece, byłby źródłosłowem miasta : Sece miń /błota miń /. Miasto poprzedzała osada Stary Secemin , utworzona wśród królewskich lasów, z kościołem parafialnym / około poł.XIV w. / oraz grodziskiem. Brak informacji na temat jego lokacji. Wiadomo, że powstało w XIV wieku, prawdopodobnie z inicjatywy Kazimierza Wielkiego. W roku 1395 została nadana razem ze wsią Bychnów i okolicznymi obszarami i lasami, Piotrowi Szafrancowi z Pieskowej Skały, podkomorzemu krakowskiemu. W następnych latach / około 1410 roku / miasto uzyskało kolejny przywilej Władysława Jagiełły, gwarantujący mu 2 jarmarki i targ tygodniowy w poniedziałek oraz nadał prawo magdeburskie i zwolnienia od targowego w całym królestwie. W 1519 roku król Zygmunt I dodał kolejne 3 jarmarki, które w 1553 roku potwierdził Zygmunt August.

W latach 1434 - 1442 Piotr Szafraniec, podkomorzy krakowski, określił powinności mieszczan Secemina. Między innymi uwolnił ich od podwód. Mieszczanie osiedlający się w mieście dostawali cztery lata wolnizny. Mieszczanie mieli pracować przy naprawie rybnika oraz zostali zobowiązani do naprawy dróg i mostów każdego roku. W 1443 roku miasteczko wraz z Bychnowem odziedziczył jego syn Piotr. W rękach Szafranców miasto pozostało przez cały XVI wiek.

Kościół parafialny istniał w Seceminie już w XIV wieku. W 1429 roku Władysław Jagiełło na prośbę Piotra Szafranca z Pieskowej Skały, podkomorzego krakowskiego, potwierdza dokonaną przez niego darowiznę wsi Zawadów w powiecie radomszczańskim dla kościoła św. Stanisława w Seceminie i nadaje tej wsi prawo magdeburskie.

Szafraniec na miejsce drewnianego kościoła, wzniesli murowany, ostrołukowy kościół. Jak o tym była mowa, w połowie XVI wieku / 1558 / Stanisław Szafraniec likwiduje istniejący od 1402 roku gotycki kościół, tworząc na jego miejsce zbor, którego Ministrem został Feliks ze Szczebrzeszyna. Tu odbył się 25 stycznia 1566 roku słynny synod, w czasie którego ze zboru kalwińskiego wyodrębnili się arianie. Całość planu zboru kalwińskiego w Seceminie ma kształt litery L. Była tu hala zborowa na miejscu dawnego prezbiterium, a we wnętrzu mieszkanie ministra zboru. Całość stanowiła zwartą bryłę, na modłę gotycką wspartą skarpami. Ze zboru było przejście do zamku przez fosę i most, na co wskazuje ślad portalu w ścianie północnej, w którym w drugiej połowie XV wieku Krzysztof Szafraniec i jego matka Konstancja, ukrywali zrabowane pod Olkuszem czy Piskową Skałą łupy. Natomiast wejście do mieszkania ministrów było tylko ze zboru. Takie usytuowanie zboru nadawało całości obronny charakter. O Stanisławie Szafrancu, fundatorze zboru w Seceminie tak pisał w "Zwierzyńcu" Mikołaj Rej: "Sam sobie sprawił twardy munsztuk cnoty chociaż nie norymberskiej - secemskiej roboty". W Seceminie znajdował się również nagrobek Stanisława Szafranca, obecnie znajdujący się w Piskowej Skale. Po likwidacji zboru w Seceminie, jego nagrobek rozbito, a samą postać z utraconymi nogami utopiono w studni plebańskiej "jako heretyka". Wydobyto ją na początku lat pięćdziesiątych XX wieku i przewieziono do Piskowej Skali. Nagrobek ten przedstawia postać w zbroi, która w ręce trzyma zamiast miecza książkę z napisem: "Deo Patriae servivi". Po wygaśnięciu Szafranców w 1608 roku, dobra secemińskie przeszły w ręce Dąbińskich h. Gryf, także kalwinów. Dopiero w połowie XVII wieku kościół został zwrócony katolikom. W XIX wieku dobra te nabyli między innymi Marchoccy, a później Michałowscy.

3. HERB STARYKOM / zawołanie Stary koń /.

To jeden z najstarszych polskich herbów, którym posługiwało się kilkadziesiąt /38/ polskich rodzin. Opisany / blazonowany / jest następująco: w polu czerwonym koń biały / srebrny / z czarnym poprzęgiem / naściółką /. Najstarsza pieczęć z tym

herbem pochodzi z 1316 roku i należy do Imbrama z Tosznovic ze Śląska. O pochodzeniu tego herbu ze Śląska może też świadczyć nobilitacja wystawiona przez króla Zygmunta I w Krakowie, gdzie pochodzący z Moraw, Jerzy z Kladorubów, zostaje adoptowany do herbu Starykoń przez Zachariasza Cybulkę, Wespazjana Boczka i Aswerusa, braci, pochodzących z Lutoltowa w księstwie raciborskim. W tekście tego dokumentu herb ten opisano następująco: "na tarczy czyli polu czerwonym koń biały, czarnym pasem opasany, bez okiełznania z ogonem rozwiniętym ...". Ponieważ w tekście oblatowanego przywileju widzimy tylko zarys tarczy, wskazywałoby to na fakt, że herb ten posiadał tylko godło w tarczy. Wyżej przytoczony opis stał się dla tego herbu obowiązujący w XVI wieku / nobilitacja pochodzi z 1507 roku /, chociaż w herbarzach B. Paprockiego z 1584 roku, S. Okolskiego z 1641, K. Niesieckiego z 1742 roku, jest on uzupełniony opisem ustawienia konia w tarczy, to znaczy "noga przednia lewa, a tylna prawa, trochę od ziemi podniesione, właśnie jak bywa w biegu". Sam K. Niesiecki dał w swojej pracy z 1742 roku drzeworyt, gdzie widzimy konia w skok, z przednimi podniesionymi nogami do góry / s. 195 /. Podobnie w pracy Ambrożego z Nysy z 1562 roku, gdzie naściółka / popręg /, dochodzi prawie do podstawy tarczy / s.91 /. Jednak wzór ikonograficznego przedstawienia konia, zamieszczonego w pracy B. Paprockiego, "Herby rycerstwa polskiego", Kraków 1584, został w zasadzie ogólnie przyjęty. Jest on zgodny z opisem z przywileju nobilitacji z 1507 roku. Z tą różnicą, że w klejnocie pojawił się topór, związany z ugruntowaniem się wtedy legendy o wspólnym pochodzeniu Toporów i Starych Koni, który na znanych pieczęciach Szafranców nie występuje; między innymi w 1434 roku na pieczęci Piotra Szafranca, wojewody krakowskiego, oraz w 1437 roku na pieczęci młodszego Piotra Szafranca, podkomorzego krakowskiego. Widzimy tylko samą tarczę z godłem Starykoń. Na tych i innych pieczęciach Szafranców, koń jest jeszcze bez popręgu. Dopiero na pieczęci Piotra z Pieskowej Skały, podkomorzego krakowskiego z 1453 roku, pojawia się popręg. Na pieczęci tej widzimy również hełm turniejowy z koroną i labrami oraz klejnot, który należy identyfikować z psem / Pieskowa Skała /.

Ze znanych wizerunków herbu Starykoń pochodzących z XV wieku i pierwszej połowy wieku XVI tylko te, które związane są z rodziną Szafranców mają klejnot. Wyobraża on głowę psa zwróconą w prawo, z otwartym pyskiem i dużymi okrągłymi kolczykami w uszach. Osadzony jest na ukoronowanym hełmie z labrami i zwrócony w prawo. J. Sperka, autor pracy o Szafrancach, zwrócił szczególną uwagę na fakt, że w rodzinie Szafranców funkcjonowały jednocześnie pieczęcie z klejnotem i bez niego. Pełną pieczęcią / herbem / posługiwał się jedynie senior rodziny. Pozostali pieczętowali swoje dokumenty pieczęcią bez klejnotu. W momencie kiedy syn przejmował majątek po ojcu, wykonywał nową pieczęć, rezygnując ze swojej, którą do tej pory się posługiwał.

Podstawą do opracowania wzoru ikonograficznego herbu Starykoń, dla gminy Secemin, został drzeworyt z tym herbem z pracy B. Paprockiego, " Herby rycerstwa polskiego ", Kraków 1584, s.52 żeby utrzymać jednakową stylistykę projektowanych herbów / zobacz herb powiatu włoszczowskiego /. Zwłaszcza , jak o tym była mowa wyżej , służył on do przedstawiania tego herbu w dziełach innych staropolskich autorów, a niektórzy z nich, jak W. Potocki w 1696 roku przyjęli kształt konia z drzeworytu B. Paprockiego w całości /s.142 /.

4. ŚW. JAN EWANGELISTA.

Ten święty i apostoł, którego święto przypada na 27 grudnia jest obecnie patronem kościoła w Seceminie. Był on synem Zebedeusza i Salome i młodszym bratem apostoła Jakuba Starszego. Urodził się w Betsaidzie w rodzinie rybaka galilejskiego. Został uczniem św. Jana Chrzciciela , który przekazał go Chrystusowi. Razem z Piotrem, Filipem i Natanaelem towarzyszyli Jezusowi podczas godów w Kanie Galilejskiej, skąd powrócili do domu. Po cudownym połowie ryb razem z bratem stają się uczniem Zbawiciela. Jan miał wówczas od 22 do 25 lat życia i był najmłodszym z apostołów. Wspólnie z Piotrem należał Jan do trzech wybranych świadków przemienienia, wskrzeszenia córki Jaira i konania w Ogrójcu. Stał się uczniem , " którego miłował Jezus " , ponieważ obok zapału, posiadał Jan wielką miłość i przywiązanie do Pana, a przy tym był czystego i dziewiczego serca, że Jezus ze wszystkich apostołów kochał go

najbardziej. Podczas ostatniej Wieczerzy spoczywał na piersi Jezusa i towarzyszył mu w jego męce aż pod krzyż, gdzie otrzymał z ust Umierającego polecenie opieki nad jego matką. Z tego właśnie powodu pozostawał przez wiele lat w Jerozolimie, aż do śmierci Najświętszej Maryi Panny. Brał też udział w odbytym w Jerozolimie w latach 49/50 n.e. soborze apostołskim. Od roku 69 n.e. działał wśród gmin chrześcijańskich w Azji, a po śmierci Tymoteusza objął kierownictwo kościoła w Efezie. Podczas prześladowania chrześcijan przez cesarza Domicjana, jak mówi stara tradycja, został wrzucony w Rzymie do kotła wrzącego oleju. Po cudownym uratowaniu życia / pamiątka 6 maja : św. Jan przed bramą Łacińską, albo św. Jan w oleju / został wysiedlony na wyspę Patamos, gdzie napisał księgę Apokalipsy. Gdy w Rzymie na tron wstąpił cesarz Nerwa, św. Jan powrócił do Efezu. Napisał przeciwko błędom gnostyków czwartą ewangelię i trzy listy kano- niczne. Umarł około 100 roku n.e. w wieku około 90 lat. Uczniami jego byli : św. Ignacy antiocheński, św. Polikarp, biskup Smyrny, czy św. Papiasz , biskup hierapolitański. Wśród czterech ewange- listów , symbolem św. Jana jest orzeł.

Już starożytni wyobrażali sobie " zodiak " , którego najważniejszymi punktami są cztery strony świata, mianowicie konstelacja Byka, Lwa, Orła i Człowieka. Te konstelacje gwiazd uważali oni za potężne istoty boskie, strzegące głównych stron świata i zarazem odpowiadające położeniu słońca w danym okresie i czterem porom roku; Byk odpowiadał wiosnie, Lew - latu, Orzeł - jesieni, Człowiek - zimie. Te cztery znaki wzbogaciły starotestamentowe znaczenie o nowy aspekt ; stały się symbolami czterech Ewangelii oraz ich autorów. Z nich " Jan podobny jest do orła, który wysoko wznosi się w górę. Powiada on bowiem : Na początku było Słowo, a Słowo było u Boga i Bogiem było Słowo. Ono było na początku u Boga: ". Ten przydział symboli poszcze- gólnym Ewangelistom / Mateusz - człowiek, Marek - lew, Łukasz - wół / zachował się w nie zmienionej postaci od czasów papieża Grzegorza wielkiego / od 590 roku n.e. /

W ikonografii / na obrazach / św. Jan jest przedstawiany w różnych scenach ze swojego życia, zazwyczaj jako młodzieniec,

zawsze w kotle z olejem. Jak o tym wyżej była mowa symbolem św. Jana jest orzeł. Dlatego w jego przedstawieniu ikonograficznym w herbie gminy Secemin, widzimy orła w uchu kotłowym / kotle / w celu heraldyzacji jego symbolów w tym herbie. Wzór ikonograficzny orła został wzięty z herbu województwa świętokrzyskiego, a ucho kotłowe z herbu Nowina z pracy B. Paprockiego, " Herby rycerstwa polskiego " , Kraków 1584, s. 237, żeby utrzymać jednakową stylistykę projektowanych herbów. Na uchu kotłowym umieszczone zostały dwa pierwsze wyrazy Ewangelii św. Jana " IN PRINCIPIO...".

Reasumując :

Herb Gminy Secemin składa się z zaokrąglonej od podstawy renesansowej tarczy podzielonej w pas, na której w błękitnym polu od głowicy widzimy białego orła, umieszczonego w złotej zawiasie kotłowej, na której znajduje się czarny napis " IN PRINCIPIO " ; natomiast w czerwonym polu od podstawy, znajduje się biały koń zwrócony w prawo, z czarnym popręgiem, złotymi kopytami i podniesionym w górę ogonem.

Herb ten jest zbudowany według najlepszych zasad heraldyki. Pod względem łączenia barw i ich symboliki, nawiązuje do tworzenia herbów w średniowieczu i okresie nowożytnym. Według Katalogu Sicillusa / około 1450 roku / " Le blason des couleurs en armes ", podają symbolikę czterech podstawowych kolorów występujących w herbie gminy Secemin. Barwa błękitna symbolizuje wierność, skromność, oddanie ; złota symbolizuje świetność, doskonałość, mądrość, szacunek, wybitność. Natomiast czerwona symbolizuje zwycięstwo, panowanie, waleczność. Z kolei biała symbolizuje czystość, rozsądek, radość, szlachetność.

OPIS FLAGI GMINY SECEMIN

Flaga jest kolorystycznym odzwierciedleniem barw występujących w herbie , bądź samego herbu - tautologiczna. Stąd w projekcie flagi Gminy Secemin, proponuję flagę tautologiczną, będącą odzwierciedleniem herbu. Patrząc na płat podzielonej w pas na

dwie równe części flagi, widzimy na środku błękitnego pola białego orła umieszczonego w złotej zawiasie kotłowej, na której znajduje się czarny napis : " IN PRINCIPIO ", będącymi atrybutami św. Jana Ewangelisty, patrona kościoła w Seceminie. Natomiast na środku czerwonego pola widzimy białego konia, zwróconego w prawo, z czarnym poprzęgiem / naściółką / złotymi kopytami i podniesionym w górę ogonem.

Flaga powinna mieć kształt prostokąta o stosunku boków 5 : 8 tak jak polska flaga państwowa. Jest to stosunek boku krótszego / szerokość / do dłuższego / długość /. Należy pamiętać, że wiszące obok siebie flagi muszą mieć te same wymiary. Wiszącą na maszcie flagę umieszcza się tak, że jej górna krawędź jest z lewej strony od patrzącego na nią. Natomiast na ruchomym maszcie, górna krawędź flagi jest przymocowana do masztu.

PRZEWODNICZĄCY RADY GMINY

mgr Bogdan Wasik

Załącznik nr 3 do Uchwały
Rady Gminy Secemin
Nr 172/XL/02 z dnia
5 czerwca 2002 roku

Literatura :

1. Archiwum Główne Akt Dawnych /AGAD/, MK.ks.23,f.41
MRPS IV/1, nr 4/Nobilitacja z 1507 r.,Kraków,2.03.1507/.
2. Ambrosius de Nissa Marcus, Arma Regni Poloniae, Antwerpen 1562
3. M. Antoniewicz, Secemin i okolice, Secemin 1997.
4. Dorothea Forstner Osb, Świat symboliki chrześcijańskiej,
Warszawa 1990 .
5. Encyklopedia katolicka, t.4, Lublin 1983.
6. Encyklopedia Powszechna Urgelbranda, t.23, Warszawa 1866.
7. Encyklopedia kościelna, pod.red.X.M. Nowodworskiego , t. 8,
Warszawa 1876, s. 422-445.
8. F. Kiryk, Urbanizacja Małopolski, Województwa sandomierskie
XIII -XVI wieku, Kielce 1994. /s. 127-8 /.
9. H. Kowalska, Stanisław Szafraniec z Pieskowej Skały, "Odrodzenie
i Reformacja w Polsce ", t.3, Warszawa 1958,
s. 99-133.
10. Matricularum Regni Poloniae Sumaria /MRPS/ pod red. T. Wierzbowskiego, t.3, Warszawa 1908 /s. 108 /.
11. H. Merczyng, Zbory i senatorowie w dawnej Rzeczypospolitej ,
Warszawa 1904.
12. J. Michta, Heraldyka samorządowa województwa świętokrzyskiego
i jej symbolika, Kielce 2000.
13. ks. Franciszek Petroniusz Navarra, Monografia kościołów
Diecezyi kieleckiej, t.2, Warszawa 1911, s.113-115.
14. K. Niesiecki, Korona Polska przy złotej wolności starożytnemi
Rycerstwa Polskiego y Wielkiego Xięstwa Litewskiego
Kleynotami ozdobiona, t.4, Lwów 1742,s.195 /Stary
koń /.
15. S. Okolski, Orbis Poloni, t.3, Kraków 1641, s. 69 /Stary koń /.
16. B. Paprocki, Herby rycerstwa polskiego, Kraków 1584.
17. F. Piekosiński, Heraldyka polska wieków średnich, Kraków 1899.
18. T. Przypkowski, Zabytki reformacji w kielecczyźnie /w:/ Studia
renesansowe, t.1, pod red. M. Walickiego, Wrocław
1956, s. 68-69.
19. ks. K. Radoński, Święci i błogosławieni kościoła katolickiego
Encyklopedia hagiograficzna, Warszawa -Poznań -
Lublin 1947.
20. Słownik geograficzny Królestwa Polskiego, t.10. Warszawa 1889,
s. 409 - 411.
21. J. Szymański, Herbarz Średniowiecznego rycerstwa polskiego,
Warszawa 1993,
22. J. Szymański, Szlakiem braci polskich, Kielce 1962.

23. J. Sperka, Szafrancowie herbu Starykoń. Z dziejów funkcjonowania ugrupowania królewskiego do końca XIV i I-ej połowy XV wieku, Katowice 1997 /mps//.
24. J. Wiśniewski, Historyczny opis kościołów, miast, zabytków i pamiątek w powiecie włoszczowskim, Marjówka 1932.
25. W Urban, Chłopi wobec reformacji w Małopolsce w drugiej połowie XVI wieku, Kraków 1959.
26. Zbiór dokumentów małopolskich, pod red. S. Kuraś, cz.3 Kraków 1972.